

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 marca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Eugeniusz Wildowicz (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Kazimierz Klugiewicz

SSN Zbigniew Puskarski

Protokolant Katarzyna Gajewska

w sprawie **T. D.**

oskarżonego z art. 226 § 1 k.k.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 7 marca 2023 r.

skargi w trybie art. 539a § 1 k.p.k.

wniesionej przez obrońcę

na wyrok Sądu Okręgowego w Przemyśle

z dnia 15 listopada 2022 r., sygn. akt II Ka 220/22,

uchylający wyrok Sądu Rejonowego w Przemyśle

z dnia 31 maja 2022 r., sygn. akt II K 2303/21

i przekazujący sprawę do ponownego rozpoznania,

**1. uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Okręgowemu w Przemyśle do ponownego rozpoznania w
postępowaniu odwoławczym,**

**2. zarządza zwrot na rzecz T. D. wniesionej opłaty od skargi w
kwocie 450 zł.**

UZASADNIENIE

T. D. został oskarżony o to, że w dniu 12 maja 2021 r., w ciągu odpraw pieszych drogowego przejścia granicznego w M., na kierunku wejściowym do Rzeczypospolitej Polskiej z Ukrainy, znieważył słowami powszechnie uważanymi za obraźliwe funkcjonariusza publicznego w osobie st. sierżanta SG A. D., podczas i w związku z pełnieniem przez nią obowiązków służbowych, tj. o przestępstwo z art. 226 § 1 k.k.

Sąd Rejonowy w Przemyślu, wyrokiem z dnia 31 maja 2022 r., sygn. akt II K 2303/21, uniewinnił oskarżonego T. D. od popełnienia zarzucanego mu czynu.

Sąd Okręgowy w Przemyślu, po rozpoznaniu apelacji prokuratora na niekorzyść oskarżonego, wyrokiem z dnia 15 listopada 2022 r., sygn. akt II Ka 220/22, uchylił powyższy wyrok Sądu Rejonowego w Przemyślu i przekazał sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Obrońca oskarżonego wniosła skargę na wyrok Sądu odwoławczego, uchylający wyrok Sądu Rejonowego w Przemyślu. Zaskarżyła go w całości i zarzuciła naruszenie przepisów prawa procesowego, a to art. 437 § 2 k.p.k., poprzez uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji w sytuacji, gdy nie jest konieczne przeprowadzenie ponownego przewodu sądowego w całości, bowiem Sąd Okręgowy w Przemyślu w treści uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia wskazuje jedynie na potrzebą ponownej oceny zebranego materiału dowodowego, tj. oceny wypowiedzi stawających w sprawie świadków, pokrzywdzonej i oskarżonego, podczas gdy konieczność ponownej oceny przeprowadzonych dowodów nie mieści się w kręgu podstaw wyroku kasatoryjnego, tym bardziej, iż Sąd Okręgowy w Przemyślu jednocześnie nie wyraża przekonania o zasadności przypisania oskarżonemu T. D. winy za zarzucany mu czyn, stanowiący przestępstwo z art. 226 § 1 k.k., a wręcz wprost podkreśla, że Sąd Okręgowy w Przemyślu nie przesądza o skazaniu w/w oskarżonego (str. 5 uzasadnienia), podczas gdy w orzecznictwie przyjmuje się, iż możliwość uchylenia wyroku uniewinniającego, umarzającego albo warunkowo umarzającego postępowanie i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania związana z regułą *ne peius*, określoną w art. 454 § 1 k.p.k., zachodzi dopiero wtedy, gdy sąd odwoławczy - w

wyniku usunięcia stwierdzonych uchybień, stanowiących jedną z podstaw odwoławczych, wskazanych w art. 438 pkt 1-3 k.p.k. stwierdza, że zachodzą podstawy do wydania wyroku skazującego, czemu stoi na przeszkodzie zakaz, określony w art. 454 § 1 k.p.k., a sama tylko możliwość wydania takiego wyroku w ponownym postępowaniu przez sąd I instancji jest niewystarczająca dla przyjęcia wystąpienia reguły *ne peius*.

Podnosząc powyższe, skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Przemyślu do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Prokurator w pisemnej odpowiedzi na skargę wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Skarga zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z uchwałą składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 25 stycznia 2018 r., sygn. akt I KZP 13/17, zadaniem Sądu Najwyższego, rozpoznającego skargę na kasatoryjny wyrok sądu odwoławczego, nie jest merytoryczna ocena poprawności zaskarżonego orzeczenia, ale wyłącznie skontrolowanie, czy wystąpiła tzw. bezwzględna przyczyna odwoławcza z art. 439 § 1 k.p.k., albo czy sąd odwoławczy uchylił wyrok mimo braku formalnych przeszkód określonych w art. 454 k.p.k. do wydania wyroku zmieniającego oraz czy jest konieczne przeprowadzenie w całości przewodu sądowego (art. 437 § 2 in fine k.p.k.). Zakres kontroli dokonywanej przez Sąd Najwyższy w tym postępowaniu ogranicza się zatem do zbadania, czy stwierdzone przez sąd odwoławczy uchybienie daje podstawę do wydania orzeczenia kasatoryjnego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 października 2020 r., I KS 9/20).

Sąd Najwyższy takich przesłanek w niniejszej sprawie się nie dopatrywał. Wprawdzie Sąd Okręgowy w Przemyślu jako podstawę uchylenia wyroku Sądu I instancji wprost wskazał art. 454 § 1 k.p.k., tj. regułę *ne peius*, stojącą na przeszkodzie wydaniu wyroku skazującego w instancji odwoławczej w sytuacji uniewinnienia oskarżonego przez sąd I instancji, niemniej całość wywodów Sądu *ad quem* nie uzasadnia przyjęcia, że Sąd ten powziął stanowcze przekonanie o winie T. D.. Podając powody uchylenia wyroku, wskazuje bowiem zaledwie, że zachodzi

konieczność ponownego przeprowadzenia postępowania dowodowego i dokonania ustaleń faktycznych, które moga mieć wpływ na kwestię jego odpowiedzialności karnej. Rozstrzygnięcie zaś „było podyktowane koniecznością powtórnej oceny materiału dowodowego, która w ocenie Sądu odwoławczego może doprowadzić do skazania oskarżonego”. Dalej Sąd Okręgowy wskazuje, że „ze względu na art. 454 § 1 k.p.k. nie mógł wydać orzeczenia skazującego, gdyż wobec oskarżonego T. D. zapadł wyrok uniewinniający”, ale jednocześnie „nie przesądza o skazaniu ww. oskarżonego” (por. pkt. 5.3.1.4.1. formularza, str. 5 uzasadnienia zaskarżonego wyroku).

Uchylając wyrok w związku z wystąpieniem przeszkody do wydania orzeczenia skazującego, sąd odwoławczy musi być przekonany o słuszności skazania, a nie tylko dopuszczać taką możliwość (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 września 2021 r., IV KS 40/21). A zatem niewystarczająca do przyjęcia reguły *ne peius* jako podstawy uchylecia wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania jest sama tylko możliwość wydania wyroku skazującego w ponownym postępowaniu przed sądem pierwszej instancji – jak stwierdza Sąd Okręgowy, nie przesądzając kwestii ostatecznego rozstrzygnięcia. Oceniając powyższe pod kątem spełnienia warunku do wydania orzeczenia kasatoryjnego, należy uznać, że Sąd Okręgowy go nie spełnił. Nie uznał bowiem, że gdyby nie stwierdzone przez niego uchybienie, powinien zapaść wyrok skazujący, ale jego wydanie nie jest dopuszczalne w instancji odwoławczej z uwagi na zakaz takiego orzekania (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 maja 2021 r., IV KS 21/21).

Odstępując od stanowczego wypowiedzenia się w kwestii winy i odpowiedzialności karnej oskarżonego, Sąd odwoławczy wielokrotnie powoływał się na konieczność ponownego przeprowadzenia postępowania dowodowego i rewizji ustaleń faktycznych. Konieczność uzupełnienia postępowania dowodowego, względnie potrzeba dokonania ponownej, spełniającej wymogi art. 7 k.p.k., oceny dowodów już zgromadzonych, nie mieści się w ustawowych podstawach orzeczenia kasatoryjnego, w znaczeniu wynikającym z art. 437 § 2 zdanie drugie *in fine* k.p.k., bez względu na rangę tych dowodów i ich znaczenie dla wyniku postępowania (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 marca 2022 r., I KS 10/22). Dlatego też nie może być

skutecznie powoływana przez Sąd w charakterze przesłanki uchylenia orzeczenia Sądu I instancji.

Z tych powodów należało uwzględnić wniesioną skargę, uchylić zaskarżony wyrok i przekazać sprawę Sądowi Okręgowemu w Przemyślu do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym. W ponownym postępowaniu Sąd ten, o ile będzie dostrzegał taką potrzebę, dokona koniecznego uzupełnienia materiału dowodowego oraz jego oceny, celem sformułowania stanowczego stanowiska w kwestii ewentualnej odpowiedzialności karnej oskarżonego za zarzucony mu czyn.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.